

Projekat je finansiran sredstvima Evropske unije

JAČANJE KAPACITETA I PODRŠKA GRUPAMA ZA KOODINACIJU I SARADNJU U ODGOVORU NA NASILJE U PORODICI I DRUGE OBLIKE RODNO ZASNOVANOG NASILJA

Viktimološko društvo Srbije je u periodu od 21. jula 2020. do 15. februara 2023. godine sprovelo projekat pod nazivom *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja*. Projekat je bio deo programa *Zaustavljanje nasilja nad ženama na Zapadnom Balkanu i u Turskoj: Primena normi, promena svesti*, koji finansira Evropska unija i implementira UN Women.

Projekat VDS je imao za ***cilj jačanje kapaciteta grupa za koordinaciju i saradnju u Srbiji za procenu potreba žrtava i izradu individualnih planova podrške i zaštite žrtava nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja definisanih Zakonom o sprečavanju nasilja u porodici.***

Zakon o sprečavanju nasilja u porodici, koji je počeo da se primenjuje 2017. godine, ima za cilj da osigura efikasnu prevenciju nasilja u porodici i hitnu, blagovremenu i delotvornu zaštitu i podršku žrtvama. U tom cilju, na nivou svih osnovnih javnih tužilaštava u Srbiji obrazovane su grupe za koordinaciju i saradnju u koje ulaze predstavnici osnovnih javnih tužilaštava, policije i centara za socijalni rad. Formiranjem grupa je unapređena komunikacija i saradnja nadležnih organa i ustanova u cilju blagovremene i efikasnije zaštite žrtava nasilja u porodici.

Projekat je finansiran sredstvima Evropske unije

Projekat je sproveden kroz sledeće grupe aktivnosti:

- a) Istraživanje, koje je imalo za cilj dolaženje do saznanja o radu grupa za koordinaciju i saradnju (GKS) i potrebama članova grupa za jačanje kapaciteta i unapređenje koordinisanog odgovora u slučajevima nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja.
- b) Jačanje kapaciteta GKS za rad sa žrtvama rodno zasnovanog nasilja, za mapiranje potreba žrtava i izradu individualnih planova zaštite i podrške kroz realizaciju dve obuke za članove GKS: *Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja* i *Radionice za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i razvijanje individualnog plana podrške i zaštite*. Pored toga, pružana je podrška GKS kroz konsultacije, ali i forum za stručnjake koji rade sa žrtvama i tehničku podršku.
- c) Pružanje podrške žrtvama nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja u okviru službe za žrtve *VDS info info* i *podrška žrtvama*.
- d) Razvijanje preporuka za unapređenje politika i prakse rada grupa za koordinaciju i saradnju.

Najvažniji rezultati projekta:

Mreža saradnika i saradnica koja uključuje 154 stručnjaka i stručnjakinja koji rade u policiji, osnovnim javnim tužilaštvima i centrima za socijalni rad u sledećim gradovima i mestima u Srbiji:

Mladenovac, Lazarevac, Vrbas, Pančevo, Subotica, Zrenjanin, Vršac, Sremska Mitrovica, Arandjelovac, Kragujevac, Šabac, Požega, Valjevo, Kruševac, Užice, Paraćin, Aleksinac, Zaječar, Smederevo, Požarevac, Prokuplje i Veliko Gradište.

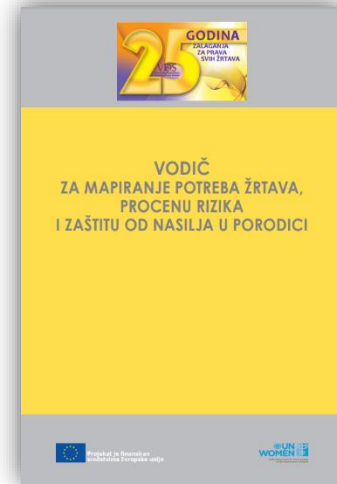

Projekat je finansiran sredstvima Evropske unije

Vodič za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i zaštitu od nasilja u porodici, koji ima za cilj da pruži smernice kako stručnjacima tako i žrtvama za kretanje kroz sistem prevencije i intervencije vezane za nasilje u porodici u Srbiji.

Forum za stručnjake koji rade sa žrtvama, koji predstavlja resurs centar i platformu za razmenu iskustava, znanja i primera dobre prakse u postupanju u slučajevima nasilja u porodici i drugih oblika rodno baziranog nasilja.

Preporuke za unapređenje rada grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici u Srbiji

Jačanje kapaciteta članova grupa za koordinaciju i saradnju i zaposlenih u službama koje učestvuju u suzbijanju nasilja u porodici za rad sa žrtvama

- Redovno sprovoditi obuku zaposlenih u institucijama nadležnim za suzbijanje nasilja u porodici (policija, centri za socijalni rad, javna tužilaštva, sudovi, zdravstvene ustanove i sl.) za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja.
- Redovno sprovoditi obuku zaposlenih u institucijama nadležnim za suzbijanje nasilja u porodici (policija, centri za socijalni rad, javna tužilaštva, sudovi, zdravstvene ustanove i sl.) za prepoznavanje viktimizacije dece nasiljem u porodici i drugim oblicima rodno baziranog nasilja i rad sa njima.
- Sprovoditi obuku članova grupa za koordinaciju i saradnju za procenu rizika i mapiranje potreba žrtve, kao i za aktivno uključivanje žrtava u proces razvijanja individualnih planova.
- Povećati broj zaposlenih, posebno u centrima za socijalni rad i policiji, kako bi se smanjila opterećenost predmetima i omogućio efikasniji rad.
- Raditi na motivisanju i obučavanju mladih stručnjaka u nadležnim institucijama za rad na slučajevima rodno baziranog nasilja, što bi doprinelo specijalizaciji stručnjaka za rad na ovim slučajevima.

Projekat je finansiran sredstvima Evropske unije

Postupanje grupa za koordinaciju i saradnju

- Osigurati stalnost članova grupa za koordinaciju i saradnju iz sva tri sistema (policija, tužilaštvo i centar za socijalni rad).
- Imenovati zamenika javnog tužioca koji bi bio obučen za rad na slučajevima nasilja u porodici i drugih oblika rodno baziranog nasilja, a koji bi koordinirao rad grupe za koordinaciju i saradnju.
- Ujednačiti postupanje grupa za koordinaciju i saradnju na nivou zemlje.
- Potrebno je koristiti međunarodno priznate alate za procenu rizika, a pri svakoj proceni rizika obavezno razmotriti verovatnoću eskalacije nasilja i rizik od ponavljanja nasilja (reviktimizacija).
- Osigurati veće uključivanje žrtava u rad grupa i izradu individualnih planova, jer se na taj žrtva informiše o svojim pravima i motiviše da aktivno učestvuje u traženju rešenja za izlazak iz situacije nasilja.
- Osigurati veće uključivanje u rad grupa predstavnika drugih institucija (na primer, sudova, zdravstvenih ustanova, škola, Nacionalne službe za zapošljavanje, Gradskog stambenog preduzeća i slično).
- Uspostaviti bolju saradnju i komunikaciju sa zdravstvenim sistemom (na primer, veliki problem u praksi je postupanje sa učiniocima nasilja sa zdravstvenim problemima u domenu mentalnog zdravlja ili sa problemom zavisnosti od alkohola ili psihoaktivnih supstanci).
- Osigurati upućivanje žrtava na specijalizovane službe i organizacije koje se bave podrškom žrtvama nasilja u porodici u zajednici.
- Osigurati upućivanje dece u specijalizovane službe i organizacije i obezbediti uslove za roditelje da ih prate (putni troškovi, odsustvovanje sa posla i sl.).
- Predvideti obavezu suda da bez odlaganja obavestava žrtvu o produženju hitnih mera i/ili pritvora ili da sud o tome bez odlaganja obavesti javnog tužioca koji koordinira rad grupe za koordinaciju i saradnju pa da on bez odlaganja obavesti žrtvu.

Izrada individualnih planova zaštite i podrške žrtvama

- Standardizovati izradu zapisnika sa sastanaka grupa za koordinaciju i saradnju i individualnih planova zaštite i podrške žrtvama, što bi omogućilo lakše praćenje i evaluaciju rada grupa.
- Obezbediti da individualni planovi podrške i zaštite budu precizniji, zadaci nadležnih institucija konkretnije definisani i rokovi za realizaciju mera kraći, i definisati način praćenja realizacije individualnog plana podrške i zaštite.
- Obezbediti da mere podrške i zaštite koje se predviđaju u individualnim planovima budu definisane na osnovu prethodno procenjenog rizika za bezbednost žrtve i njenih potreba, dakle, da u potpunosti budu individualizovane.

Projekat je finansiran sredstvima Evropske unije

Podrška i zaštita žrtava

- Unaprediti sistem podrške žrtvama u lokalnoj zajednici (na primer, kroz osnivanje savetovališta za rad sa žrtvama ili kroz formiranje timova za vođenje slučaja na lokalnom nivou u cilju boljeg mapiranja potreba žrtava i pružanja podrške i zaštite i vođenja i praćenja žrtve u ostvarivanju nejih prava u različitim sistemima).
- Obezbediti bolje informisanje žrtve o njenim pravima i ulozi u postupcima pred sudom, o radu i ulozi grupe za koordinaciju i saradnju i slično kako bi se umanjila sekundarna viktimizacija žrtve.
- Obezbediti sredstva kojima bi se žrtvi pokrili troškovi puta kada dolazi na sastanke grupa za koordinaciju i saradnju, osigurati da žrtva reguliše odsustvo sa posla i brigu o deci kada dolazi na sastanak grupe i slično.
- Unaprediti sistem besplatne pravne pomoći za žrtve nasilja u porodici na lokalnom nivou.
- Raditi na osnivanju fonda za žrtve.

Rad sa nasilnicima

- Uspostaviti i redovno sprovoditi programe za nasilnike.
- Osigurati obavezno lečenje nasilnika od bolesti zavisnosti.

Prikupljanje i beleženje podataka o hitnim merama i individualnim planovima i njihovo praćenje

- Uspostaviti jedinstven sistem evidentiranja i praćenja hitnih mera koje se izriču po Zakonu o sprečavanju nasilja u porodici i mera koje su definisane u individualnim planovima podrške i zaštite.